Ἡ Διοίκησις
Χωροφυλακῆς Χαλκιδικῆς
Ἔχει τὴν τιμὴν νὰ παρακαλέσῃ

τὸν Κ. Στ. Κ. Σταμάτιον Κότσιανον

ὅπως εὑρεθεῖτε παρατ... εἰς τὰς ἐναντι ἐκδηλώσεις, αἱ ὁποῖαι θὰ λάβουν χώραν ἐνταῦθα, τὴν 5ην Μαΐου 1978, ἡμέραν Παρασκευήν, ἐπὶ τῷ ἑορτασμῷ τῆς Ἁγίας Εἰρήνης, προστάτιδος τοῦ Σώματος τῆς Χωροφυλακῆς.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

Ὥρα 10,30': Δέησις εἰς Ι.Ν. Ἁγίου Νικολάου.

Ὥρα 10,45': Ἐκφώνησις πανηγυρικοῦ ἐντὸς Ἱεροῦ Ναοῦ.

Ὥρα 11,30': Δεξίωσις εἰς Τουριστικὸν Περίπτερον Πολυγύρου.

Ἀξιωμ/κοὶ : Ὑπ' ἀριθ. 8
ΕΝΔΥΜΑ : Κυρίαι : Κοκτέϊλ
Κύριοι : Περιπάτου

Μόνον εἰς περίπτωσιν κωλύματος
Τηλ. 22-205 μέχρι 3-5-78

...χουν με το ίδιο περιεχόμενο πού σέ με-
...ωμίαση λέει: «Αν στήν γιορτή τού καθαρμού τής Παναγίας ἔχει πά-
γους καί χιόνια, πάγοι καί χιόνια θ' ἀκολουθήσουν τό σαραντάμερο».

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ 1-2-1978

Ο κ. ΣΤΕΦΑΝΟΣ Κότσιανος, Τσιμισκή 31, Θεσσαλονίκη, ἀναφέρεται στά ὅσα ἔγραψε ἡ στήλη αὐτή γιά τήν προέλευση τής ὀνομασίας τού Πολύγυρου τής Χαλκιδικῆς, ὑπογραμμίζει ὅτι ἔχει ἀσχοληθεί ἰδιαίτερα μέ τήν τοπωνυμία τῆς πόλης αὐτῆς πού εἶναι καί ἡ ἰδιαίτερη πατρίδα του, καί τονίζει: «Αν διαχωρίσουμε τά δυό συνθετικά μέρη τῆς λέξεως «πολύ - γύρος» βρίσκουμε εὔκολα μιά ἐτυμολογική ἐξήγηση, ὄχι ὅμως ἱκανοποιητική. Γιατί τί σημαίνει ἕνας τόπος ἤ μιά περιοχή μέ «πολλούς γύρους;» Ο Ν. Σχοινάς ἐπιχειρεί (ὁδοιπορικαί σημειώσεις Μακεδονίας - Ἠπείρου τεῦχος 3ον Αθῆναι 1887, σελ. 508) μιά τέτοια ἑρμηνεία: «Οἱ πλείστοι τῶν πόρων τῆς κοινότητος προέρχονται ἐκ τῆς πωλήσεως τῆς αἰγοπροβατονομῆς καί τῶν πλαγίων ἤτοι τῶν κλιτύων τῶν πέριξ λόφων καί βουνῶν, ἤ γύρων ἐξ ὧν ἔχει καί τό ὄνομα Πολύγυρος». Εἶναι ἀληθές ὅτι τά ἑλληνικά τοπωνύμια προήλθον ἀπό τήν θέση καί τήν διάπλαση τοῦ ἐδάφους (Λιθερή, Βαθύ, Κάμπος, Χωματερό κλπ.) ἀλλά ἡ λέξη γύρος δέν εἶχε ποτέ τή σημασία «κατωφέρειες καί κλίσεις βουνῶν» πού περιβάλλουν τόν Πολύγυρο γιά πειστικό τό ἐτυμολόγημα τοῦ Σχοινά. Αλλωστε σέ μιά περίοδο τῆς τουρκοκρατίας, ὅπως φαίνεται ἀπό τά σωζόμενα στά χέρια μου ἔγγραφα καί τῆ σφραγίδα τῶν σχολείων της, ἡ κωμόπολη ὀνομαζόταν Πολύγερος, πρᾶγμα πού καταρρίπτει τήν ἑρμηνεία τοῦ Σχοινά. Καί ὁ ἴδιος ὁ Σχοινάς προσφέρει καί μιά ἄλλη παραγωγή (σελ. 508): «Καλεῖται ἐκ παραδόσεως καί Πολύγερος, διότι καθ' ἣν ἐποχήν οἱ ἐξ Ολύνθου μετοικήσαντες ἐν αὐτῷ καί ἐρωτώμενοι ὑπό τῶν παραμεινάντων ἐκεῖθε περί τοῦ τόπου καί τοῦ κλίματος ἐν γένει ἀπάντων ὅτι εἶναι πολύ γέρος». Στή συνέχεια ὁ ἐπιστολογράφος μας ἀναφέρεται στήν ἑρμηνεία τοῦ καθηγητοῦ κ. Τσοπανάκη, πού τήν ἔχει παραθέσει ἡ στήλη αὐτή καί μετά ὑπογραμμίζει:

* *

«Ο ΚΙΝΓΚ, ἕνας λόγιος Γερμανός ὁ ὁποίος ἐπισκέφθηκε τήν Χαλκιδική στούς νεώτερους χρόνους ὑποστηρίζει τήν ἄποψη ὅτι ἡ ὀνομασία αὐτή προήλθε ἐκ τοῦ πολύ γεροι, πολυγεροντία, πολύγερος, διότι ἡ κωμόπολη ἀποτελοῦσε τήν ἕδρα τῶν γύρω χωριῶν στήν ὁποία συναθροίζονταν οἱ ἀντιπρόσωποι, (γέροντες) πού ἀποτελοῦσαν στά χρόνια τῆς τουρκοκρατίας τό διοικητικό συμβούλιο τῆς περιοχῆς. Ο Κουζινερί, Γάλλος γενικός πρόξενος τῆς Θεσσαλονίκης πού ἐπεσκέφθηκε τόν Πολύγυρο στά 1793, ὀνομάζει τό χωριό (Βλέπε Σ. Κότσιανον «Ἕνα ταξίδι στή Χαλκιδική στά 1793», Αθῆνα 1951 σελ. 20) Πολύγερο καί λέγει, (ἐτυμολογεῖ τό τοπωνύμιο ἔτσι): «Τό ὄνομα πού φέρει τό χωριό αὐτό εἶναι τοῦ πολύ ἱεροῦ καί ὀφείλεται σ' ἕνα ἱερό τό ὁποῖο ὑπῆρχε ἀκριβῶς στό μέρος αὐτό καί τό ὁποῖο ὕστερα ἀπό τήν καταστροφή καί τήν ἐρήμωση τῆς Απολλωνίας τῆς Χαλκιδικῆς διατήρησε τήν αἴγλη του ὥστε οἱ διασκορπισθέντες στή χώρα κάτοικοι νά συγκεντρωθοῦν γύρω ἀπό αὐτό τό χωριό καί νά παύσουν νά καλλιεργοῦν τούς ἀγρούς τῆς πόλεώς τους πού καταστράφηκε». Καί νομίζω ἐγώ, δοθέντος ὅτι ὁ Πολύγυρος ὀνομαζόταν πρίν Πολύγερος, πώς ἡ ἑρμηνεία πού δίνει ὁ Κουζινερί εἶναι ἡ ὀρθότερη. Τέλος πρέπει νά σημειώσω πώς μέ τήν ὀνοματαλογία τοῦ τοπωνυμίου μας ἀσχολήθηκε καί ὁ Ντ. Γεωργακάς, καθηγητής σέ ἀμερικάνικο πανεπιστήμιο γιά νά φτάσει στό ἑξῆς συμπέρασμα: «Τό μόνο βέβαιο εἶναι ὅτι τό ὄνομα εἶναι ἑλληνικῆς προελεύσεως καί ὄχι παρμένο ἀπό ἄλλη γλῶσσα. Ιστορικά καί ἀντικειμενικά τό θέμα παραμένει ἀκόμα ἀνοικτό, σάν ἕνα αἴνιγμα. Ἴσως νά βρεθεῖ ἡ τελική ἐξήγηση ἀπό μιά προσεκτική μελέτη τῶν συγγραμμάτων τοῦ Αγίου Ὄρους».

* *

ΜΙΑ ὡραία εἰκόνα γλεντιοῦ τῆς ἀλησμόνητης Σμύρνης ...